

รายงานการศึกษาพื้นที่ย่านชุมชนเก่า
บ้านนาตะกรุด ตำบลศรีเทพ อำเภอศรีเทพ
 เพื่อเตรียมการประกาศเขตอนุรักษ์ จังหวัดเพชรบูรณ์

โดย หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
สารบัญ	ก
บทนำ	๑
ประวัติชุมชน	๓
สภาพภูมิศาสตร์และการคมนาคม	๔
ประชากร	๕
อาชีพ	๕
สายสกุลดั้งเดิมบ้านนาตะกรุด	๖
สายตระกูลสำคัญบ้านนาตะกรุด	๗
โบราณสถานและสถานที่สำคัญ	๑๗
วัดธัญคาราม	๒๒
วัดโพธิ์ทอง	๒๒
วัดอุทุมพรวนาวาส	๒๓
สถาปัตยกรรมเรือนพื้นถิ่น	๒๔
เรือนทรงไทย	๒๔
เรือนทรงไทยแปลง	๒๔
เรือนทรงไทยอิทธิพลจากที่อื่น ๆ	๒๔
เรือนที่ได้รับอิทธิพลจากเมืองใหญ่	๒๔
ประเพณี ความเชื่อ	๒๗
ประเพณีบวงสรวงเจ้าพ่อศรีเทพ	๒๗
ประเพณีไปส่งไปรับพ่อแม่	๒๘
ประเพณีเลี้ยงอิตาเจ้าบ้าน	๒๙
ประเพณีการเลี้ยงผีโรง หรือผีปู่ ย่า ตา ยาย	๒๙
ประเพณีเลี้ยงผีมอญ	๓๐
การสวดคฤหัสถ์ หรือสวดพระมาลัย	๓๐
ความเชื่อของชาวบ้านนาตะกรุด	๓๔

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
การละเล่นพื้นบ้าน	๓๕
การเล่นรำโทน	๓๕
การร้องเพลงพื้นบ้าน	๓๕
การเล่นเบ๊ตเต้เข้า	๓๖
การวิ่งวัว	๓๖
การเล่นสะบ้า	๓๖
การเล่นโพงพาง	๓๗
การเล่นรีรีข้าวสาร	๓๘
การเล่นผีนางควาย	๓๘
การเล่นผีนางสุม	๔๐
การเล่นผีสิงลม	๔๑
การเล่นผีนางสาก	๔๑
การเล่นผีนางดั่ง	๔๒
การเล่นผีนางช้าง	๔๒
ตำนาน นิทาน เรื่องเล่า	๔๓
ตำนาน เจ้าพ่อหินหัก หรือเมืองศรีเทพล่ม	๔๓
ตำนาน เจ้าพ่อเมืองศรีเทพ	๔๔
ตำนาน เมืองเล็ง	๔๔
ตำนาน หลง	๔๕
ตำนาน ช้างตกหล่ม	๔๕
เรื่องเล่า หูดแสนปม	๔๖
เรื่องเล่า ความมหัศจรรย์ของสระแก้วสระขวัญ	๔๖
เรื่องเล่า จระเข้วิเศษ	๔๗
เรื่องเล่า เขาตะเกาเขาตะเข้	๔๗
เรื่องเล่า เมืองลับแล	๔๗
เรื่องเล่า พระจันทโครพ	๔๗

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
นิทาน ผ้าขาวม้า	๔๘
นิทาน คนตาบอดกับคนขาติต	๔๘
นิทาน คนช่างคิด	๔๘
นิทาน พญาหงส์กับเต่า	๔๘
นิทาน คนโลภมาก	๔๙
ภาษาพื้นถิ่น	๕๐
บทคาถาอาคม	๕๖
เพลงพื้นบ้าน บ้านนาตะกวด ตำบลศรีเทพ อำเภอศรีเทพ จังหวัดเพชรบูรณ์	๕๙
บุคคลสำคัญ	๖๑
กำนันธีระ ชื่นทันตา	๖๒
กำนันเทียม เพชรอุดม	๖๕
กำนันเชื่อน กลิ่นโกสุม	๖๗
นายปอน สีชุมพร	๗๐
นางปรุงศรี กลิ่นเทศ	๗๒
ภูมิปัญญาการรักษา	๗๕
พืชสมุนไพร	๗๕
สูตรยารักษาโรค	๗๘
การรักษาไข้มาลาเรีย	๘๐
อาหารพื้นถิ่น	๘๖
แกงฮั้วเหี่ยว	๘๖
แกงลูกตำลึง	๘๗
แกงบุก	๘๗
แกงมะเขือเหลือง	๘๘
ลาบปลาตุก	๘๙
ขนมตาล	๙๐
ขนมบุก	๙๐
ขนมห่อโบราณ	๙๑

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
การถนอมอาหาร	๙๒
ผักพืชพื้นบ้าน	๙๖
ใช้ประกอบอาหาร	๙๖
สรรพคุณทางยา	๙๗
ผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญา	๙๘
ศูนย์การเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตสินค้าเกษตร	๑๐๔
บรรณานุกรม	๑๑๐